

ÇEVİRİ PROJESİ (ARAŞTIRMA VE PROJELENDİRME) DERSİ YÖNERGESİ:

Proje Dersinin Amacı:

Çeviri Projesi dersi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü 4. sınıf öğrencilerinin seçtikleri alana göre, bu alandaki gerçek çeviri sürecini ve bu sürecin koşullarını daha yakından tanımalarına yardımcı olmak için ve orta derecedeki çeviri işlerinde yeterliliklerini ortaya koymak üzere 7. ve 8. yarıyıllarda aldıkları iki dersten ve buna bağlı olarak 8. dönemde ait olan bir proje çalışmasından oluşur. Çeviribilimde her çeviri işi bir proje olarak tanımlanmaktadır. Mezun olduklarında kendilerine verilen çeviri işinin projesini nasıl hazırlayacakları konusunda eğitim almalarını hedefleyen bir çalışmadır. Proje dersi 7. yarıyılda bu amaca yönelik incelemeyi, 8. yarıyılda da edinilen bilgilerin uygulamaya aktarılmasını ve basılı olarak teslim edilmesini kapsar. Proje çalışması yazılı veya sözlü çeviri alanından olabilir.

1. Dönem - İnceleme:

Proje dersinin 1. döneminde yapılan çalışma, öğrencinin bu konuda kendisinden beklenenleri anlaması ve kendi uygulamasını nasıl sürdüreceğine dair bilgileri edinmesi üzerinedir. Bu bağlamda daha önceki dönemlerde yapılmış çalışmaların incelenmesi ve bunların tanımlanması, eleştirilmesi, öğrencinin kendi çalışmasına hazırlık olması amacıyla inceleme dersinin içeriğinde yer alır. Bu çalışma aynı zamanda inceleme dersinin 1. Döneme ait vize ve final notlarıyla ilgilidir; ilgili sınav dönemlerine kadar yapılan çalışmalar bu konuda önemlidir ve değerlendirilen noktalardan biridir. Birinci dönemde temel olarak bilimsel araştırma yöntemleri, esasları ayrıntılı olarak işlenir. Bilimsel çalışmalarda intihal, yazım kuralları, kaynakça oluşturma, alıntılama teknikleri, etik ihlaller ve biçim hakkında öğrenci ile giriş niteliğinde bilgiler paylaşılır. 1. Dönem öğrenci çevireceği metni danışman onayıyla seçer ve metnin konusunu araştırarak çeviri bağlamını da belirlediği bir rapor hazırlar. Seçilecek metnin, daha önce çevirisinin yapılmamış olması gerekmektedir.

2. Dönem – Uygulama:

Öğrencinin projeyi uygulama safhasına taşınması en geç ikinci dönemin başında yapılan çalışmalarla gerçekleşir. Her öğrenci, bir yarıyıl içerisinde danışmanı ile asgari 4 (dört) görüşme gerçekleştirmek durumundadır. 2. Dönem seçilen alana göre öğrenci, danışman eşliğinde projesini geliştirir. Seçilen alan içindeki konulara uygun olarak tasarlanan/yapılan bir çeviri işi örneğinin, sürecin tamamının gerekçelendirilerek, konu araştırması, uygulama ve deneyimlerini değerlendirdiği bir çalışmayı basılı ve CD üzerinde danışmanına teslim eder. Öğrenci, danışmanın da yönlendirmesiyle proje çalışmasını bölümlendirir (Bkz. Ekteki Proje İçerik Önerisi).

Danışmanlık:

Proje çalışması için daha önceki deneyimler de dikkate alınarak uygulanan bir yöntemle, öğrenciler birkaç kişilik gruplar halinde bölümün kadrosundaki öğretim elemanlarından ve/veya ders veren diğer kişilerden danışmanlık anlamında yardım alabilirler. Öğrenci, en geç 7. yarıyıl (ilgili dersin ait olduğu akademik yılın Güz dönemi) sonunda konusunu belirleyerek, birlikte çalışmak istediği danışman ile görüşüp onay almalıdır. Söz konusu öğretim elemanları ders seçim esnasında ders seçim ekranında öğrencinin bilgisine sunulur. Ancak bu duruma ve öğrenci sayısına göre belirlenir. Bu tür danışmanlık, öğrenciye, proje son haline gelene kadar geçen sürede konu seçimi, örnekçelerin değerlendirilmesi, projenin formatı gibi hususlar için yardımcı olma düşüncesini içerir; ancak projede verilecek çeviri örneklerinin bire bir değerlendirilmesi bunun dışında kalır, bir başka deyişle danışmanlık çevirilerin kontrolünü ve düzenlenmesini kapsamaz. Ancak bütün bu süreçte danışman çevirileri kontrolle yükümlü değildir. Çevirileri öğrenci piyasaya yönelik bir çeviri senaryosu kurgulayarak seçecek, dört yıllık çeviri edincini güncelleştirerek yapacak ve çevirileri yaparak ne denli farkındalık kazandığını gerekçelendirecektir.

Konu Seçimi ve Projenin İçeriği:

Projenin konusu için yapılacak seçimde, örnek çeviri metninin, malzemenin doğru tespit edilmesi de önemlidir. Malzemenin ulaşılabilir olması proje çalışmasında önemli bir noktadır, çünkü eldeki her malzeme proje dersinin gerektirdiği çalışmaya uygun olmayacağı gibi, seçilen konunun dersin amacına uygunluğu da önemlidir. Ayrıca bulunan her malzeme o konuyu örneklemek için yeterli de olmayabilir. Dolayısıyla çalışılacak konuya karar verilirken kullanılması düşünülen malzeme örneklerinin de bu açıdan değerlendirilmesi, zaman kaybını önlemeye yardımcı olacaktır. Buna bağlı olarak, proje çalışmasında seçilen malzemenin ve nasıl kullanıldığının da gerçekleştirilmesi beklenir.

Aynı şekilde bu karar sürecindeki araştırmaların da aktarılması gerekir ve bu hususlara giriş bölümünde yer verilebileceği gibi, daha sonraki bölümlerde bağlantılı yerlerde ayrıntılı açıklamalar da yapılabilir. Ayrıca, her iki dilde yapılan çeviriler için kullanılan metin örnekleri, çeviride ortaya çıkan sorunlar ve bunların çözümüne yönelik kararlarla yapılan araştırmaların değerlendirilmesi de çalışmanın önemli bölümlerinden birini oluşturur.

Proje Çalışması İçin Ölçütler:

Proje çalışmasında esas değerlendirme ölçütü, **öğrencinin gerçek bir konu için istenen/istenebilecek türden orta zorluk derecesindeki bir çeviri işini, amacına ve kalitesine uygun şekilde çevirmek üzere süreç içindeki aşamalarla hazırlaması ve burada edindiği bilgileri, derslerde edindiği bilgilerle birlikte çeviri ürün üzerinden ortaya koyabilmesidir.** Projede yer verilen çeviriler bu ölçüte göre yapılmış her anabilim dalında eğitim dillerine göre iki yönlü (T/A ve A/T, T/F ve F/T, T/İ ve İ/T) veya tek yönlü (bu durumda erek dil, öğrencinin kendini daha iyi ifade ettiği dil olmalıdır) çevirileri kapsar. Diller arasında konunun ve malzemenin durumuna göre farklı ağırlıkta çeviri yapılabilmeyle birlikte, proje içinde örneklerin geniş tutulması gerekmektedir. Yazılı çeviri çalışan öğrenciler için ortalama iki taraflı 10- 12'şer sayfa çeviri sayfasına (yaklaşık 27.000 vuruş x 2= 54.000 vuruş **boşluksuz**) eşdeğer çeviri metne, sözlü çeviri çalışanlar içinse yaklaşık 15-20'şer (x2) dakika ardıl çeviri süresine eşdeğer çeviriye yer verilmesi gerekmektedir. (Almancadan/Fransızcadan/İngilizceden Türkçeye 10-12 Sayfa ya da 15-20 dakika, Türkçeden Almancaya/Fransızcaya/İngilizceye 10-12 sayfa ya da 15-20 dakika). **Çeviri tek yönlü ise 20 sayfa (~54.000 boşluksuz vuruş) olmak zorundadır.**

Bu oranlar genel belirleyici olarak dikkate alınmakla birlikte her bir proje malzemenin ve konunun işlenmesine bağlı olarak kendi koşulları altında değerlendirilir.

Sözlükçe çalışması proje çalışması içinde yer alan bir diğer önemli bölümdür ve burada, gerek projede kullanılan sözcük ve kavramların, gerekse alanın kendi terimleri arasında yer alan terimlerin malzeme üzerinde tespit edilmesi ve bunların iki dilli olarak belli bir düzen içinde sıralanması beklenir. Terim olarak seçilen sözcüklerin nasıl belirlendiği ve gerekli hallerde nasıl sınıflandırıldığı belirlenmeli, terimce mümkün olduğu kadar açık bir şekilde sıralanmalıdır. Sözlükçenin örneğin alfabetik, tematik, kullanım biçimlerin de içerir şekilde ya da herhangi bir başka ortak özelliğe bağlı kalınarak ya da bunların birkaçına yer verilerek oluşturulması mümkündür, ancak dikkat edilmesi gereken husus, sözlükçenin belli bir yapı içinde yapılmasıdır.

Bu açıklamalardan hareketle proje çalışması yapan öğrenciden,

- konu seçimine,
- çevirmenin (kendisinin) bu süreçteki rolüne,
- her iki dilde/ tek dilde yapılan çevirilere,

- çeviri çalışmasını destekleyen temel bilgilerin konuyla bağlantısına,
- çevirmen kararları ile çeviri sürecinin uygun kuramsal çerçeve ışığında gerekçelendirilmesi
- projeye yönelik araştırma sürecine,
- çeviri sorunlarına ve bu sorunların çözümüne,
- çevirilerde kullanılan çeviri işlemlerine,
- sözlükçe çalışmasına dair açıklama ve tanımlar beklenecektir.

Proje Çalışması İçin Belirlenen Format ve Teslim Şekli:

Projeler bilgisayar çıktısı alınarak, öz, içindekiler listesi, giriş, konu bilgisi, çeviri yaklaşımı, örnek çeviriler, çeviri sorunları ve çözümleri, varsa ayırt edici örnekler, değerlendirme, sonsöz, terimce, kaynakça, diğer ek malzeme (metin örnekleri, konuyla ilgili düzenlemelere dair bilgiler vs.) gibi bölümleri içerir. (bkz. Proje İçerik Önerisi) Daha önce yapılmış proje çalışmalarının birinci dönemde yapılan incelemesi burada yardımcı olacaktır. Konuların kendi içlerinde konu bütünlüğünü sağlamak açısından farklı şekilde düzenlenmesi, değişik bölümlerde gerektiği şekilde tekrarlanması ya da bölümler arasında atıflara yer verilmesi mümkündür, ancak çok genel olarak proje metni öğrencinin proje çalışması için seçtiği konuyu ve metni tanıtmayı başlar, çeviri örnekleri aktarıldıktan sonra gerekli değerlendirmeler ve sözlükçe ile devam eder. Sözlü çeviri projelerinde bant kayıtları da projeye eklenir.

Projenin yazımında sabit bir yazı karakteri olarak Times New Roman 12 belirlenmiştir: 1,5 satır aralığı, projenin ana başlığı büyük harflerle 16 punto ve kalın, projenin diğer başlıkları ise 14 punto ve kalın olacaktır. Dipnotlar Times New Roman iki yana yaslı, 10 punto ve tek satır aralığı olacaktır. Metin içindeki 3 satırdan fazla olan alıntılar her iki yandan 1cm içeride ve 10 punto yazılacaktır.

Projenin dili, noktalama işaretleri, proje yazım kurallarına uygun olmalıdır. **Sayfa düzeni, varsa şekil ya da grafik gibi öğelerin yerleştirilmesi, başlıkların yazılışı gibi ayrıntılara da dikkat edilmesi gerekir ve esas nokta, bu gibi ayrıntıların projenin bütününde tutarlılığını korumasını ve projenin görsel olarak düzenli ve rahat algılanabilir bir yapıda olmasını sağlamaktır.** Sayfa düzeninde kenar boşlukları, soldan 3,5; sağdan, yukarıdan ve aşağıdan 2,5 cm olarak düzenlenecektir. Sayfa numaraları her sayfanın altında sağda olacaktır.

Projede kullanılan dil bilimsel nitelikte nesnel bir dil olacak ve **dipnotlarla kaynaklar** ilgili düzenlemelere göre verilecektir.

Proje belirlenen tarihte bir adet beyaz ciltlenmiş ve 1 adet CD şeklinde teslim edilecektir. CD'nin üstüne öğrenci bilgileri ve proje konusu yazılacak ve zarf içinde teslim edilecektir.

Ciltlenmiş projenin sırtına yazının yönü şağıdan yukarıya okunacak şekilde (öğrencinin isimi-proje konusu- tarih) yazısı yazılacaktır.

Projeler teslim edildiğinde, projenin iç kapağına öğrencinin resmini, kendisine ulaşılacak adres ve telefonlarını, e-posta adresini, varsa işyeri adres ve telefonlarını, projenin yapıldığı dönemi ve danışmanın adı gibi bilgileri içeren ayrı bir bilgi formu ile projenin anabilim dalının diline göre Almanca/Fransızca/İngilizce özeti eklenmiş olmalıdır (bkz. örnek sayfa).

Değerlendirme:

Farklı danışmanların seçilmesi durumunda bu danışmanlar yönergedeki belirlenmiş kriterleri göz önünde bulundurarak ve Anabilim Dalı bazında bir araya gelerek istişare etmek suretiyle

final notunu belirlerler. Final notunu ağırlıklı olarak belirleyen kısım çalışmadaki yapılan çeviri işidir.

Proje İçerik Önerisi

- **Kapak:** Bölüm, Anabilim Dalı, Proje Konusu, Öğrencinin Numarası, Adı, Dönemi, Danışmanın Adı
- **(Başlık)** X Y kapsamında yazılı/ sözlü çeviri işleri
- Öğrencinin bir fotoğrafı ve kişisel bilgileri/ telefon /e-mail (güncel olmalı)
- **Öz** A4 sayfanın 1/3 veya 1/2 boyutunda çalışmanın kısa bir özetinin yazılması gerekmektedir.
- **Kısaltmalar:** Metin içinde geçen kısaltmaların alfabetik sıraya göre açıkları yazılır
- **İçindekiler:**

Önsöz (Teşekkür kısmı)

Giriş (Konu seçiminin gerekçelendirilmesi, içindekiler kısmının bu bölümde *ben* olarak okuyuculara tanıtılması ve açık seçik dökümü. Projenin diğer bölümlerinde “ben” dili kullanılmayacaktır.)

1. Bölüm: Yapılan Çeviriye Yönelik Gerekli Konu Bilgisi

1.
- 1.1.
- 1.1.1.
- 1.2.
- 1.2.1.

2. Bölüm: Çeviri /Çeviri Yaklaşımı ve Bağlamı

Giriş tümceleri muhakkak eklenerek, bu çeviri işinin niçin seçildiği, çeviri bağlamının ne olduğu genel olarak anlatılır ve hedef kitle belirlenir. 4 yıl süreyle edinilen çeviri edincinden yola çıkarak yapılan çeviriye uygulanan çeviri yaklaşımı ya da yaklaşımlar vs. açıklanacak. Seçilen kuram veya kuramlar nedenleri ile açıklanır; çeviri uygulamasında hangi yaklaşımların, yöntemlerin, çeviri işlemlerinin çeviri işi olarak seçilen metinde veya metinlerde kullanıldığı yazılır.

- 2.1. A dilinden B diline
 - 2.1.1. Kaynak Metin 1 (Metin 1’e yönelik çeviri bağlamı, hedef kitle belirtilecek)
 - 2.1.1.1. Erek Metin
 - 2.1.1.2. Çeviri Değerlendirmesi (Değerlendirme 2’ye gönderme yapılarak yapılacak)
 - 2.1.2. Kaynak Metin 2
 - 2.1.1.2. Erek Metin
 - 2.1.1.3. Çeviri Değerlendirmesi (Değerlendirme 2’ye gönderme yapılarak yapılacak) Kuramın uygulamadaki aksayan veya olumlu yönleri örneklerle açıklanacak.
- 2.2. B dilinden A Diline (bölümleme yukarıdaki gibi olacak)

3. Sonuç

Projenin gelişim sürecine değinilerek giriş bölümünde öngörülen bulguların değerlendirilmesini içerir. Teze dair belirlenen sorunsalların hangi boyutlarda ele alındığına yer verilecektir. (Öğrenci kendi çeviri deneyimi hakkında genel bir değerlendirme yapacaktır. Çeviri sürecinde nasıl bir yol izlediğini, bu yolu neden izlediğini ve karşılaştığı çeviri zorluklarını örnekleyerek nasıl çözümlendiğini açıklayacaktır.)

4. Türkçe ve Almanca/ Fransızca/İngilizce Özet (en az bir sayfa olacak)

5. Sözlükçe

(Uzmanlık alanına özgü kavramlara yer verilecek, ancak iş farklı alanlardan da yoğun kavramlar içeriyorsa, sözlükçe iki aşamada yapılabilir)

Farklı uzmanlık alanları varsa

5.1. İktisat kavramları (Türkçe – Almanca Artikelli) (Almanca (Artikelli) – Türkçe)

5.2. İnşaat kavramları (yukarıdaki gibi)

(Örneğin bir ihale dosyası çevirisinde çevirmenin her iki alanın kavramlarını da bilmek/ kullanmak zorunda olduğu durumlarda.)

6. Kaynakça

Kaynak gösterimi APA-6 temel alınarak hazırlanacaktır.

7. Ekler (gerekirse ekler de konulabilir)

Projede kullanılan ekler, araştırmada kullandığımız kaynaklar olabilir. Ör.: Çocuk mahkemeleri ile ilgili bir çalışma yapıyorsa bunun ek kısmına, çeviri için önemli olduğunu düşünülen çocuk mahkemeleri ile ilgili kanun maddeleri, düzenlemeler, tüzükler koyabilirsiniz, ancak ekler çok fazla olmamalı, en fazla 10 sayfa ile sınırlandırılmalıdır.

Çalışma Takvimi:

20...-20.. Dönemi Proje Çalışması İçin Belirlenen Takvim	
Proje teslimi	(örneğin Mayıs'ın ilk haftası)
Finalde kalan ve düzeltme alan öğrenciler için projelerin son teslim tarihi	(Bütünleme sınavı tarihi)

Bilgi Formu Örneđi

Fotođraf

Öğrencinin adı:

Öğrenci no:

Proje tarihi:

Proje konusu:

Alan:

Danışman:

Adres ve Telefonlar: